

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
НАПНУ Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Національний університет
«Львівська політехніка»
Інститут права, психології та інноваційної освіти,
кафедра педагогіки та інноваційної освіти
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
Черкаський національний університет ім.Б.Хмельницького**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ І
ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ
ПРОЦЕСІВ В ОСВІТНЬОМУ ТА НАУКОВОМУ
ПРОСТОРІ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
V Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції**

4 листопада 2022 року

МУКАЧЕВО

УДК 373.2(063)

А 43

Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторі : збірник тез доповідей V Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 4 листопада 2022 р., Мукачево / Ред.кол.: Т.І.Бондар (гол.ред.) та ін. – Мукачево : МДУ, 2022. – 319 с.

**Рекомендовано до поширення в мережі Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол №9 від «21» листопада 2022 р.)**

Рецензенти:

Фізеші О.Й. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту Мукачівського державного університету.

Атрощенко Т.О. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту Мукачівського державного університету.

У збірнику вміщено тези доповідей V Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторі». Учасники конференції розкривають проблеми педагогічної освіти та розвитку особистості, використання новітніх технологій та інновацій в освіті, виховання особистості в контексті сучасної освітньої парадигми, особливості психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців до реалізації завдань компетентнісного підходу в освітньому процесі, дидактико-методичного супроводу компетентнісно орієнтованого навчання у початковій школі, сучасного стану та перспективи розвитку дошкільної освіти в Україні, теорії і практики управління освітою, історії педагогіки.

Видання призначено для науковців, викладачів, аспірантів, студентів педагогічних навчальних закладів, працівників системи освіти.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, що надана в рукописах, та залишає за собою право не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання, розглянуті на конференції.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

Редакційна колегія:

Бондар Т.І. – д. пед. наук, професор, завідувач кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту.

Добош Олена Михайлівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

Іванова Вікторія Вікторівна – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Пинзеник Олена Мафтеївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

Фендик Оксана Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

Швардак Маріанна Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

ЗМІСТ
РОЗДІЛ 1

ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА ТА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ

<i>Михайло Барко</i>	11
РОЗВИТОК САМОСТІЙНОСТІ УЧНІВ У ДРУГОМУ КЛАСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	
<i>Наталія Башавець, Ірина Баранова</i>	14
ВПРОВАДЖЕННЯ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ	
<i>Любов Біган, Маріанна Горват</i>	18
АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ІДЕЙ ТОЛЕРАНТНОСТІ В ДИСКУРСІ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	
<i>Любомир Брижак</i>	23
ЗМІСТ ТЕРМІНОПОНЯТТЯ «НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ»	
<i>Мирослава Газдик</i>	26
ЗНАЧИМІСТЬ ПРАКТИЧНО-ДІЯЛЬНІСНОГО КОМПОНЕНТА У СФОРМОВАНOSTІ ГОТОВНОСТІ ДО МАЙБУТНІХ ОПЕРАТОРІВ З ОБРОБКИ ІНФОРМАЦІЇ ТА ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
<i>Любов Дольнікова</i>	31
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТРАКТУВАННЯ ВІДМІННОСТЕЙ ПРОЦЕСІВ ЗАСВОЄННЯ ЗНАТЬ ТА ОПАНУВАННЯ ВМІНЬ	
<i>Федір Загура, Наталія Мукан</i>	34
ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ НАУКОВО- ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ: ДОСВІД НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»	
<i>Людмила Керенович, Марія Кузьма-Качур,</i>	37
СПОСТЕРЕЖЕННЯ ТА СПОСТЕРЕЖЛИВІСТЬ ЯК ПЕДАГОГІЧНІ КАТЕГОРІЇ	
<i>Мирослава Кохан, Марія Кузьма-Качур,</i>	40
САМОКОНТРОЛЬ ТА ЕТАПИ ЙОГО ФОРМУВАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	
<i>Крістіан Луца</i>	42
РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
<i>Аліна Мотря, Наталія Лалак</i>	45
ФОРМУВАННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ	
<i>Діана Синичка, Маріанна Горват</i>	50
ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	
<i>Іванна Скоблей, Марія Кузьма-Качур</i>	55
ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ: СУТНІСНА	

ХАРАКТЕРИСТИКА

РОЗДІЛ 2 НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ

<i>Олена Бобирєва</i>	58
МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ У ФОРМУВАННІ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ	
<i>Тімеа Гонак, Марія Кузьма-Качур</i>	62
МІЖПРЕДМЕТНА ІНТЕГРАЦІЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	
<i>Наталка Лібак</i>	64
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
<i>Катерина Мовчан, Ніколетта-Єлізавета Будяненко</i>	67
БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА	
<i>Діана Олексій, Любов Фенчак</i>	69
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ У ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ	
<i>Володимир Орбан</i>	72
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЦИФРОВИХ СИСТЕМ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ	
<i>Ганна Побірченк, Олександра Побірченко</i>	77
ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЄКТІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ З МАТЕМАТИКИ В ОБ'ЄДНАНИХ АРАБСЬКИХ ЕМІРАТАХ	
<i>Марія Фенчак, Любов Фенчак</i>	79
ОНЛАЙН – ПАРТНЕРСТВО З БАТЬКАМИ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ЯК ВИМОГА СУЧАСНОСТІ	
<i>Артем Чуйков, Тетяна Курінна</i>	83
ВІРТУАЛЬНА ДОШКА ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ	
<i>Юліанна Юхта</i>	88
НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ	
<i>Михайло Яцура</i>	91
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ДОЦІЛЬНІСТЬ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО МЕНЕДЖЕРА	

значущості результату виконання проєкту. Наприклад, учням 7-го класу було запропоновано розробити авторську сторінку для підручника з математики з теми «Розв’язування рівнянь зі змінними». Цією сторінкою скористалися учні інших 7-х класів як навчальним посібником.

Отже, навчання математики учнів базової школи на основі виконання ними проєктів є перспективним напрямом розбудови системи математичної підготовки школярів в ОАЕ. Узагальнення й адаптація цього досвіду до вітчизняних умов є важливою й актуальною проблемою теорії та методики навчання математики.

Список використаних джерел

1. Bell, S. (2010). Project-based learning for the 21st century: Skills for the future. *Clearing House*, 83(2), 39–43.
2. Dewey, J. (2008). Experience and nature. In J. Boydston, & S. Hook (Eds.), *The later works of John Dewey, 1925–1953* (Vol. 1, pp. 1–437). Southern Illinois University Press.
3. Makhmasi, S., Zaki, R., Barada, H., & Al-Hammadi, Y. (2012, April). Students’ interest in STEM education: A survey from the U.A.E. In *Proc. 3rd Annu. Int. IEEE Global Engineering Education Conference (EDUCON)*, Marrakesh, Morocco, 17–20 April 2012. (Best Paper Award).
4. Ravitz, J. (2010). Beyond changing culture in small high schools: Reform models and changing instruction with project-based learning. *Peabody Journal of Education*, 85(3), 290–312.
5. UAE Government, (n.d.). Federal Competitiveness and Statistics Authority. Retrieved from <http://fcsa.gov.ae/en-us>

УДК 373.3.09:373.3.064.1(043.2)

Марія Фенчак

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
групи ПО-1 м, спеціальності 013 Початкова освіта,
Мукачівський державний університет

Любов Фенчак,

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики початкової освіти,
Мукачівський державний університет

ОНЛАЙН – ПАРТНЕРСТВО З БАТЬКАМИ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ЯК ВИМОГА СУЧАСНОСТІ

В умовах освітніх реформ НУШ навчальні заклади активно залучають батьків до співпраці, визнаючи їх рівноцінними партнерами у формуванні компетентностей здобувачів освіти. Організувати спілкування з батьками

допоможуть сучасні засоби зв'язку, які є ефективним джерелом отримання інформації. Перевагами такої комунікації є конфіденційність та адресність інформації, миттєва її доставка, постійний зворотний зв'язок з батьками здобувачів освіти.

Особливості використання веб-технологій у освітньому процесі школи – це одна із актуальних проблем сучасних педагогічних досліджень. Інформаційні технології є невід'ємною частиною цілісного освітнього процесу та значно підвищують його ефективність. Педагогу необхідно постійно підтримувати зв'язок із батьками учнів свого класу. Це повинно бути двостороннє спілкування, з метою ознайомлення з усією важливою інформацією, що стосується шкільного життя дітей і найактуальніших проблем, які виникають у здобувачів початкової освіти або їх батьків [2].

Коротко охарактеризуємо види сучасних способів зв'язку з батьками здобувачів освіти. Одним з офіційних способів підтримування зв'язку з батьками є передача інформації шляхом розміщення її на сторінках сайту школи. У наш час кожний освітній заклад має свою веб-сторінку. Це відкриває школу для дітей, батьків і в цілому для громадськості. Цей інформаційний ресурс призначений для надання здобувачам освіти, їх батькам, педагогам різноманітної інформації про всі події, що відбуваються у школі. Тут можна дізнатися про результати інноваційної діяльності школи, про зміцнення її матеріально-технічної бази. Окрім цього сайт школи або інших освітніх установ може стати для батьків джерелом інформації навчального, методичного або виховного характеру. На цих сторінках батьки можуть отримати інформацію про методи зміцнення здоров'я дітей, їх безпеку, правила поведінки дитини в сім'ї та в суспільстві, корисні поради з навчання і виховання учнів [1].

Для організації класного співтовариства у соціальних мережах (на базі «Facebook» і т.д.) необхідно створити групу з обмеженим доступом та запропонувати всім батькам зареєструватися у цій спільноті й подати заявку на вступ до групи. Це багатосторонній спосіб зв'язку, оскільки батьки не тільки зможуть бачити повідомлення, які розміщуються учителем, а й коментувати їх,

ділитися думкою один з одним. Схожими характеристиками володіють співтовариства, створені за допомогою мобільних додатків типу Viber, WhatsApp, Telegram і т.п. Для організації такого зв'язку з батьками необхідно запропонувати їм встановити на своїх смартфонах відповідне програмне забезпечення та зареєструвати їх в групі.

Можна підтримувати зв'язок із батьками за допомогою мобільного телефону. Як правило, класний керівник має список номерів батьків кожного здобувача освіти і у будь-який момент може зв'язатися з ними. Однак такий спосіб підходить тільки для вирішення найбільш нагальних питань або обговорення дуже особистої інформації. За допомогою мобільного телефону можна також організувати смс-розсилку повідомлень. При цьому способі доступний тільки двосторонній зв'язок. Також до недоліків такого способу зв'язку слід віднести дуже обмежений обсяг інформації, що передається [2].

Для організації батьківського форуму буде потрібна наявність спеціального веб-ресурсу. Це може бути і шкільний сайт, і будь-який інший сайт, що має схожу тематичну спрямованість. Зазвичай такі форуми є загальнодоступними і підходять скоріше для обговорення будь-яких невеликих питань, ніж для оперативного обміну інформацією.

В умовах дистанційного навчання налагоджується система спілкування через Skype, Zoom, Google Meet - одних з найбільш універсальних засобів зв'язку на даний момент. Ці програми забезпечують: миттєвий обмін інформацією; груповий відеозв'язок; демонстрацію екрану вашого монітора з необхідною інформацією. Під час використання презентацій уроки стають емоційно забарвленими, привабливими, викликають у дітей живий інтерес, є прекрасним наочним посібником і демонстраційним матеріалом, що сприяє хорошій результативності уроків [2].

Створена і працює мережа зв'язку школи з батьками засобами електронної пошти, що дозволяє оперативно передавати і приймати інформацію. Для цього батькам необхідно мати особисті поштові скриньки у будь-якій електронній поштовій системі. Класному керівникові досить один раз

ввести в рядок розсилки адреси всіх батьків і надалі листи будуть відправлятися одночасно на всі ящики. При цьому обсяг інформації, яку можна пересилати, дуже великий. Це не лише швидкий і зручний спосіб спілкування з батьками, а й дуже ефективний. Незважаючи на свою зайнятість, перевірити електронну пошту завжди знайдеться час. Дуже важливо, щоб була сформована звичка батьків, як більшості сучасних молодих людей, щоранку розпочинати свій день з перегляду пошти. Це дає змогу завжди оперативно доносити до них потрібну інформацію і так само оперативно отримувати зворотний зв'язок [3].

В електронних журналах є можливість залишати особисті повідомлення батькам. Окремі системи інформують батьків за допомогою смс. До підвищення якості освіти школа рухається, використовуючи загальнодоступні комунікативні можливості та нові технології, усілякі програми для адміністрування, автоматизовані робочі місця директора й заступників, інтерактивні дошки та системи оповіщення батьків. Особливе місце займає «Електронний щоденник» – одна з технологій, за допомогою якої надається оперативний доступ батькам до успішності та відвідуваності школи дитиною. Необхідна інформація приходить батькам SMS-повідомленнями. За свідченням учителів, особливо ефективно впливає таке інтерактивне спілкування школи та родини на відвідуваність, скорочуючи кількість прогулів учнів більш ніж у два з половиною рази. Техніку дітям обдурити набагато складніше [2].

Таким чином, вибираючи відповідний спосіб зв'язку з батьками, можна зупинитися на 2-3 варіантах, які забезпечать різні форми спілкування: офіційне й неформальне; наживо і на відстані; колективне та індивідуальне і т.д. Не рекомендується створювати кілька схожих за своїм потенціалом груп, які дублюватимуть одна одну. Це призведе до плутанини та зниження ефективності від їх використання. Також в даному питанні слід враховувати індивідуальні бажання і можливості батьків, інакше вони просто будуть ігнорувати всі ваші спроби зв'язатися з ними.

Список рекомендованих джерел

1. Бобик Н.І. , Фенчак Л.М. Роль педагогіки партнерства у формуванні соціальної компетентності у здобувачів початкової освіти. Збірник матеріалів міжвузівської науково-

практичної конференції «Педагогіка партнерства в освіті та соціальній роботі: сучасні виклики та перспективи».(м. Хмельницьк , 22 лютого 2022р.). Хмельницький: ПП «А.В.Царук», 2022. С. 14-17.

2. Педагогіка партнерства в умовах Нової української школи: методичні рекомендації / укладач С. В. Шайнюк. – ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ – Ковель, 2022. – 74 с.

3. Стандарти громадсько-активної школи: залучення батьків: навчально-методичний посібник /Товкало М.Я. Під заг. ред. Даниленко Л.І.,– К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. – 66 с.

УДК 372.851

Артем Чуйков,
кандидат фізико-математичних наук,
Тетяна Курінна,
викладач, ВСП «Київський фаховий
коледж комп'ютерних технологій та економіки НАУ»

ВІРТУАЛЬНА ДОШКА ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Сучасні умови роботи викладача вимагають здійснювати постійний пошук нових методів та форм викладання з метою зацікавлення здобувачів освіти процесом навчання та покращення якості засвоєного матеріалу. Використання на дистанційних заняттях з математики віртуальних дошок у поєднанні з графічними планшетами дозволяє не лише успішно реалізовувати поставлені перед викладачем задачі, але і значно розширити можливості наочності, науковості і доступності викладу навчального матеріалу.

До інформаційних технологій дистанційного навчання відносять технології створення, зберігання і передачі навчальних матеріалів, організації процесу дистанційного навчання за допомогою інтернет-зв'язку [3, с. 9]. Проблемами впровадження ІКТ у навчальний процес (зокрема, і у дистанційній формі навчання) займались зарубіжні вчені Дж. Мюллер, Ф. Вілсон, Д. Парріш, Н. Хара, Р. Філіпс та українські вчені М. І. Жалдак, В. П. Андрущенко [2], В. В. Шовкун [7], Є. Ф. Вінниченко, Ю. В. Горошко, С. І. Ганжела, О. М. Самойленко, М. М. Москалюк та Н. В. Москалюк [5], С. А. Раков та інші.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>